

boven naar twee in vroeger tijd veel gebruikte voorwerpen : a) de zandloper (veel gebruikt voor het koken van eieren enz.) en b) het brandglas om bij te zwaar bloed op de rug ter verlichting van de patiënt gezet te worden.

R. V. K.
(’t vervolgt)

HET SPOOKHUIS

16 Jaar geleden wijdde Pierre Kluyskens een van zijn gekende boeiende kroniekes aan dit luguber onderwerp.

Dat onze lezers er nu opnieuw kunnen van genieten danken zij aan de familie Kluyskens die ons bereidwillig de toestemming verleende het hier opnieuw te publiceren, waarvoor onze hartelijke dank.

In het laatste kwart van de XIXe eeuw, heeft een ganse stadswijk, deze van Neder- en Opperschelde, een totale gedaantewisseling ondergaan. Het is de periode van de uitvoering van het groots opgevat ‘Plan Zolikofer’ dat tussen de huidige Brabantdam en Vlaanderenstraat, een aantal smalle, meestal zeer slecht befaamde en ongezonde straatjes deed verdwijnen en een rechtstreekse verbinding bracht tussen het stadsmidden en het toenmalig Zuidstation tot stand bracht.

Het is ook in die jaren dat het huidige Prof. Laurentplein werd overweld, dat de oude Watermolen, op de hoek van dat plein en Brabantdam verdween, en dat ook het provinciaal Goevernementspaleis (dat in 1944 door de Duitsers bij hun aftocht in brand werd gestoken), werd opgetrokken.

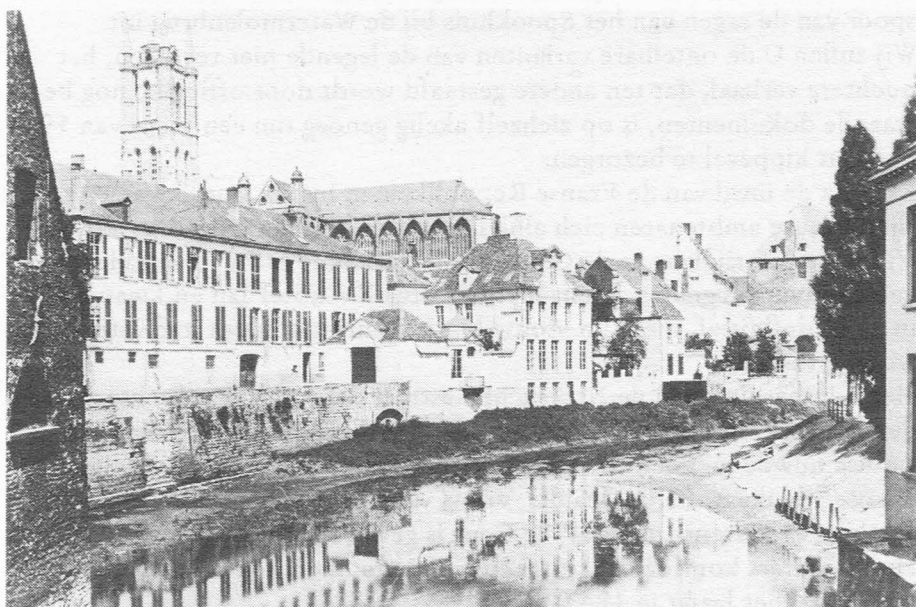
Wat het Laurentplein thans geworden is, vertoonde op het einde van de vorige eeuw een aspekt dat wij ons nog moeilijk kunnen inbeelden, en zelfs op zicht van een foto uit de tijd, zouden Gentenaren het niets kunnen situeren, ware het niet dat zich boven de huizen en rivier de toren en het koor van de hoofdkerk profileren.

Langs het water dat bij laag tij aardig op een modderpoel kon gelijken, verhief zich op de hoek de oude Watermolen die in de annalen van onze stad zo dikwijls wordt vernoemd en aan dewelke trouwens een ganse brok geschiedenis vastkleefde; verder naar de Nederschelde, dus richting Nieuwbrug en Reep, was er een kaaimuur op dewelke een smal straatje liep en nog verder op een Louis XV-gebouw dat eertijds een zeer simpatic, charmant en elegant geheel moet hebben uitgemaakt, met zijn delikaat versierde gevel en driehoeksfronton, zijn tuin waar bloemen en tak-

De Niderschelde circa 1880.

Links : Het Spookhuis (het mooi huis met paviljoen). Midden : Het Geeraard Duivelsteen vóór de restauratie. Daar voorbij : de Wijngaardbrug. (Foto Verzameling G.H.)

Uiterst links : deel van de oude stadswatermolen. Midden : Spookhuis. Rechts : het Geeraard Duivelsteen. (Foto Verzameling G.H.)

ken boven de omheiningmuur uitstaken en zijn mooi en evenwichtig zomerhuisje of glorië met vooruitspringend balkon boven de Schelde. Het was net een dichterlijk zomerverblijf midden in de stad, een van die huizen waarvan de mensen zegden wanneer zij de tuin in volle bloei zagen : "Hier moet men gelukkig leven".

Wanneer men het in 1884 afbrak bij het overwelfen van de Schelde, was het sedert een kwart eeuw onbewoond en totaal vervallen. Er was in jaren geen verflaag meer gegeven, de vensters waren allen door de straatbengels stukgegooid en wanneer bijgelovige vrouwen er 's avonds voorbijwandelden, maakten zij een kruisteken; andere dierven er niet eens langs wanneer het nacht werd en iedereen noemde het sedert jaren "Het Spookhuis".

Hoeveel moeders moeten niet bedreigd hebben met het spook van het huis bij de Watermolen, wanneer haar kinderen ongehoorzaam waren. Van werkelijkheid, want een luguber huis is het geweest, wordt het een legende, een verhaal dat een Walter Scott had kunnen boeien en dat inderdaad menig auteur inspireerde. Virginie Loveling heeft er inderdaad over geschreven en ook de nochtans zo ernstige geschiedschrijver Kervyn de Volkaersbeke heeft er een nogal geromanceerde en historisch allermint betrouwbare novelle "La maison mystérieuse" aan gewijd.

De waarheid werd vergeten, de legende bleef, vervaagde bij de volgende generatie : op de plaats van het voormalige Spookhuis werd, gedeeltelijk, het Goevernementshotel gebouwd en geleidelijk stierf ook het laatste spoor van de sagen van het Spookhuis bij de Watermolenbrug uit.

Wij zullen U de ontelbare varianten van de legende niet vertellen, het nuchtere verhaal, dat ten andere gestaafd wordt door officiële, nog bestaande dokumenten, is op zichzelf akelig genoeg om een mens van 1968 nog wat kippevel te bezorgen.

Kort na de inval van de Franse Republikeinen in ons land, kwamen talrijke Franse ambtenaren zich alhier vestigen, o.m. de jonge Pierre-Louis Vidal die een tijdlang in de Convention Nationale te Parijs zetelde. Voor een handvol assignaten kocht hij het Louis XV-hotel aan en kwam zich in 1797 definitief, met zijn vrouw Marie-Henriette Badet in de stemmige woning vestigen.

Het is in het huis van de Nederscheldestraat dat hun twee dochters werden geboren, Louise op 22 januari 1799 en Virginie op 18 maart 1802. Louise huwde met een officier en Virginie trad in het huwelijk met een Franse advocaat, Félix Méaulle, wiens vader, ten tijde van de Franse bezetting "Procureur-Impérial" te Gent is geweest.

Hun dochters komfortabel uitgehuwd zijnde, mochten de ouders sterfen. Vidal het laatst in 1847.

Virginie die tot dat ogenblik met haar echtgenoot te Versailles had gewoond, kreeg het ouderhuis in haar part en kwam het betrekken, samen

met haar dochtertje Angélique; het kind leed aan een kwijnende ziekte en met onze grijze lucht en vochtig klimaat was het al vlug amen en uit met haar; zij stierf er op 15 september 1850, op 21-jarige leeftijd.

Wie toen de afschuwelijke beslissing nam, zal men nooit kunnen achterhalen. Was het de vader die zijn kind hartstochtelijk lief had of was het de moeder in een vlaag van zinsverbijstering?

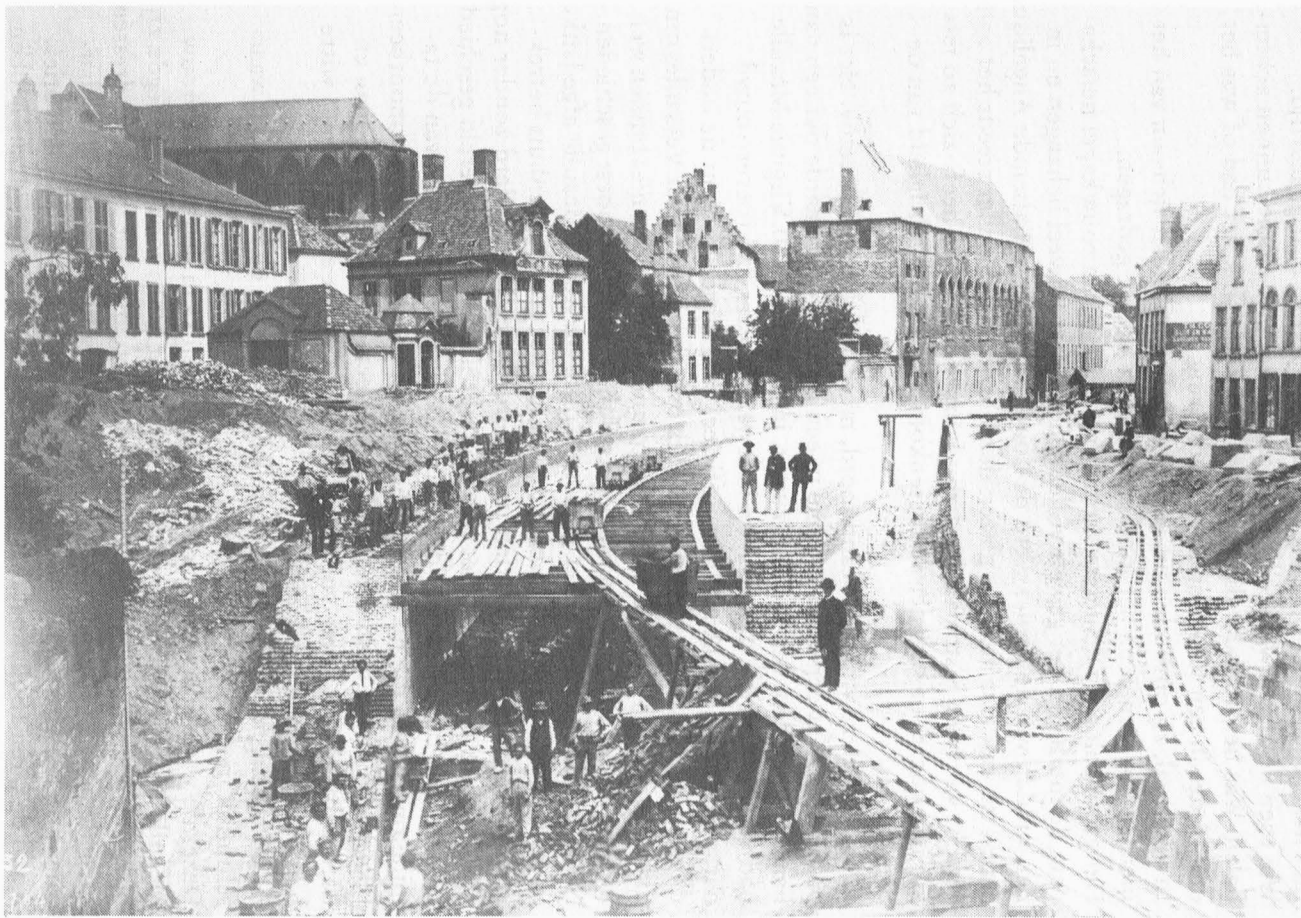
In elk geval, zij ontboden uit Parijs specialisten om het lichaam van het meisje te balsemen en het kind werd niet ten grave gedragen.

Het groot salon op de eerste verdieping werd in een rouwkapel herschapen, de muren en het gewelf volledig het zwart fluweel behangen en in het midden van de kamer werd de doodkist van de gebalsemde Angélique geplaatst, een kist met een glazen deksel zodat de moeder steeds het aanzicht van haar gestorven kind zou kunnen zien. Hoe heeft zich zo iets kunnen voordoen, zonder de tussenkomst of medeplichtigheid van de overheden?

Lang bleef deze vraag onbeantwoord, meer dan drie-kwart eeuw. Het is pas in 1928 dat een Gentse dame in een brief veropenbaarde dat een van haar familieleden, een kloosterzuster, in de jaren 1870 Virginie Méaulle had verzorgd en dat deze laatste haar verpleegster had toevertrouwd dat, na de dood van Angélique, officieel aangegeven te Gent de ouders de machtiging hadden bekomen het lijk over te brengen naar Versailles om aldaar te worden bijgezet, maar het dokument vermeldde niet binnen welke termijn het overbrengen van het stoffelijk overschot moest geschieden. Na de balseming werd al het personeel door Mevrouw Méaulle afgedankt en zij bleef gans alleen met haar dode kind het groot herenhuis betrekken. Gedurende meer dan tien jaren leefde zij er afgezonderd zonder nog ooit het huis te verlaten. Het enig contact met de buitenwereld geschiedde langs een oude bedelaar die vroeger geregeld een aalmoes van de familie ontving en die nu elke dag het nodige voedsel en andere onontbeerlijke zaken kwam bestellen. De deur ging een paar centimeter open en de voorbijgangers zagen toen de bleke silhouet van een dame met witte haren, in een lang wit kled.

Af en toe zag men de brievenbesteller een brief in de bus steken, waarschijnlijk met nieuws en geld van haar echtgenoot, uit Parijs.

Dezelfde witte silhouet verscheen bijna dagelijks in de tuin: Mevrouw Méaulle kwam er bloemen plukken voor haar kind; voor de kist legde zij ook elke dag wat eten. "Elle déposait les victuailles sur une table dressée spécialement à cet effet. Là, de nombreuses familles de souris se chargeaient de les faire disparaître" lazen wij in de hoger aangehaalde brief. Rond de jaren 1860 moet de Gentse politie het stilaan verdacht hebben gevonden en, waarschijnlijk na een diskreet onderzoek te Versailles, verrichtte zij een huiszoeking, ontdekte er in de rouwkapel de kist met het glazen deksel, nam ze mee zodat door haar zorgen Angélique, een tien-

Overwelvingswerken aan de Nederschelde rond 1884. Men heeft hier een goed zicht op wat het Laurentplein zal worden. Het spookhuis is nog niet afgebroken. (Foto Verzameling G.H.)

tal jaren na haar dood, eindelijk werd begraven.

Gedurende jaren hadden voorbijgangers, 's avonds en 's nachts de kamer verlicht gezien. Het was het dansende licht van de kaarsen die Virginie Méaule rond de lijk-kist had aangestoken. Urenlang wandelde de arme moeder in de zwarte kamer, met een boek in de hand, en het was haar gedaante die op een spook geleek, die de legende van het Spookhuis deed ontstaan.

Na de dood van haar echtgenoot en het wegnemen van de kist, bleef de arme vrouw nog enkele maanden eenzaam en half-krankzinnig het huis aan het water betrekken. Plots, in 1861, verliet zij de woning waar zij zoveel leed had gekend. Zij nam haar intrek in een hotel van de Kouter waar zij nog een twaalf-tal jaren verbleef en verzorgd werd. Zij overleed er op 14 januari 1874.

Het huis, inmiddels erg vervallen, werd nooit verhuurd en nooit meer bewoond. Ratten en muizen verslonden er de meubels, het zwart fluweel, de zetels, de wandtapijten; niemand had het te Gent aangedurfd het Spookhuis, het huis van de dood en van de verschrikking te bewonen. Bijna een kwart eeuw stond het leeg tot men het eindelijk in 1884, bij grote werken aldaar uitgevoerd, sloopte. Het Spookhuis behoorde definitief tot het verleden, maar de legende bleef, een van de talloze Gentse legendes, een legende, hoe vreemd het ook moge luiden, niet uit de Middeleeuwen, maar uit de XIXe eeuw.

Pierre KLUYSKENS

DE VIJFWINDGATEN STORY (1)

Door de uitbreiding van het woongebied langs de Nederschelde zag de stad zich verplicht de verdedigingslijn langs de Schepenvijvergracht meer zuidwaarts te verplaatsen.

Men voorzag een brug met sluisdeuren die een gracht op het einde van de Sparik (nu Lange Violettenstraat) (2) zou overspannen.

Het duurde tot 1325 vooraleer de nieuwe defentielijn klaar was maar daarvoor kreeg men dan ook waar voor zijn geld (3). Niet alleen was de gracht volledig afgezet met hoge muren en torens men voorzag hem ook van twee poorten. De Windgatenpoort, op de weg naar Brussel en een waterpoort, die moest toelaten de sluizen gemakkelijk te bedienen en te verdedigen. (4)

De gracht, spoedig "Klein Scheldeken" genaamd, verbond zoals zijn voorganger de Schepenvijver, de Oude met de Nederschelde (Fig. 1).